

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Αγαπητοί συνεπαρχιώτες

Στις 12 του Σεπτεμβρίου τελούμε κι εφέτος το καθιερωμένο πιά μνημόσυνο των συνεπαρχιωτών μας που σκοτώθηκαν από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής στις 14 του Σεπτεμβρίου του 1943, μα και όσων άλλων σκοτώθηκαν στο διάστημα της κατοχής από τους Γερμανοϊταλούς.

Σχετικά με τα γεγονότα αυτά θεωρούμε αναγκαίο να δώσουμε μερικά στοιχεία, σύντομα αλλά χαρακτηριστικά. Έτσι οι πιο ηλικιωμένοι θα θυμηθούν τις τραγικές μέρες που έζησε η επαρχία μας πριν από σαράντα χρόνια! Όσοι βρίσκονται στη μέση ηλικία θα ζωντανέψουν αυτά που άκουσαν στα πρώτα τους χρόνια, τότε που τα γεγονότα αυτά ήταν πολύ κοντά ακόμη. Ιδιαίτερα όμως θα ενθαρρυνθούν οι νέοι, που πολύ λίγα ίσως ξέρουν για όσα έγιναν στον τόπο που σήμερα ζούν, ελεύθεροι να δουλέψουν, να γιορτάσουν, να γλεντίσουν όποτε θέλουν κι όσο θέλουν.

Το Μάη του 1941 τα γερμανοϊταλικά στρατεύματα ολοκλήρωσαν την κατάληψη της χώρας μας. Κι ύστερ' απ' αυτό σ' όλο τον ελληνικό χώρο εγκαταστάθηκαν διάφορες μονάδες και φυλάκια των Γερμανών και των Ιταλών. Στην επαρχία μας εγκαταστάθηκαν αρχικά στην Άνω Βιάννο Ιταλοί και αργότερα η Γερμανική Αστυνομία, η διαβόητη Γκεστάπο. Λίγο αργότερα δημιουργήθηκαν φυλάκια των κατακτητών στον Πύργο του Χόντρου, στον Κερατόκαμπο και στη Σύμη.

Η κυκλοφορία απαγορευόταν μετά τη δύση του ήλιου. Τα τρόφιμα και τα ζώα των κατοίκων ήταν στη διάθεση των κατακτητών, που τα άρπαζαν όποτε ήθελαν. Όλοι οι άντρες, από είκοσι μέχρι εξήντα ετών, ήταν υποχρεωμένοι να πηγαίνουν «αγγαρεία» στο Καστέλλι της Πεδιάδας, στα έργα που γίνονταν εκεί για την κατασκευή αεροδρομίου. Εκατοντάδες συνεπαρχιώτες μας ταλαιπωρούσαν για δεκαπέντε μέρες κάθε δυό μήνες περι-

που, δοκιμάζοντας στερήσεις μα και ξυλοδαρμούς και βασανιστήρια πολλές φορές.

Οι εξορμήσεις των Γερμανών και των Ιταλών στα χωριά μας άρχισαν να γενικεύονται. Τακτικά γίνονταν συλλήψεις και μεμονωμένες εκτελέσεις. Νέες κοπέλες αρπάζονταν και κλείνονταν για πολλούς μήνες στις φυλακές των Χανίων. Η παραλιακή ζώνη έγινε απαγορευμένη περιοχή και κάθε κίνηση σ' αυτήν ήταν πολύ επικίνδυνη. Νεκρή ζώνη λεγόταν.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές οι κάτοικοι της επαρχίας μας, όπως κι όλος ο ελληνικός λαός κι όλοι οι κατεχόμενοι λαοί της Ευρώπης, οργανώθηκε σε διάφορες αντιστασιακές οργανώσεις κι άρχισε την αντίδρασή του στις ενέργειες των κατακτητών.

Πολλοί κάτοικοι είχαν περάσει στην παρανομία, αλλά το σύνολο των κατοίκων — σε μία πρωτοφανή κι αξιοζήλευτη ενότητα — τους προστάτευε. Κάθε κίνηση των Γερμανών γινόταν αστραπιαία γνωστή σ' ολόκληρη την επαρχία, με το γνωστό σέ όλους σύνθημα «τά μαύρα βούγια στο λινάρη», που μεταδιδόταν από κορυφογραμμή σε κορυφογραμμή. Πάρα πολλοί κάτοικοι δεν κοιμόνταν στα σπίτια τους, αλλά διανυκτέρευαν στις σπηλιές και τις ρεματιές έξω από τα χωριά, για ν' αποφύγουν τους συχνούς αιφνιδιασμούς των Γερμανών.

Έτσι φτάσαμε στο Σεπτέμβριο του 1943. Οι Γερμανοί του φυλακίου της Σύμης εκτελέστηκαν κι ακολουθήσε μάχη με τους αντάρτες που βρισκόταν στην περιοχή, με μεγάλες απώλειες των Γερμανών.

Ακολούθησαν οι εκτελέσεις 400 περίπου συνεπαρχιωτών μας. Τα χωριά κυκλώνονταν από τους Γερμανούς και όλοι οι άντρες που βρισκόταν εκεί εκτελούνταν, άλλοι επί τόπου, και άλλοι σε ομαδικές εκτελέσεις. Μέρες φρίκης και τρόμου ακολούθησαν. Η επαρχία μας έγινε ένα απέραντο νεκροταφείο. Έξι χωριά της επαρχίας Βιάννου και άλλα της

γειτονικής επαρχίας Ιεραπέτρας πυρπολήθηκαν και τα σπίτια ανατινάχτηκαν με δυναμίτες. Οι κάτοικοι των χωριών αυτών σκορπίστηκαν στις γύρω επαρχίες και στα χωριά της επαρχίας μας που δεν κήκαν, με μόνο εφόδιο τα ρούχα που φορούσαν.

Τη μνήμη των νεκρών αυτών, και όλων των νεκρών της επαρχίας μας και των γειτονικών χωριών κατά τη γερμανοϊταλική κατοχή, τιμούμε κι εφέτος στις 12 Σεπτεμβρίου και στο χώρο του πανεπαρχιακού Ηρώου, στο Σελί του χωριού Αμιρά. Στο χώρο αυτό καλούμαστε όλοι οι συνεπαρχιώτες, μικροί και μεγάλοι, γυναίκες και άντρες, αυτοί που μένουν στην επαρχία μα κι όσοι κατοικούν αλλού, να συγκεντρωθούμε και να τιμήσουμε τη μνήμη των ηρωικών νεκρών μας.

Σήμερα ο διεθνής ορίζοντας σκοτεινιάζει και πάλι. Η Μέση Ανατολή φλέγεται, με τις δεκάδες χιλιάδες θύματα του άμαχου πληθυσμού. Ένα μεγάλο μέρος της Κύπρου στενάζει κάτω από την κατοχή των Τούρκων αρκετά χρόνια και το υπόλοιπο βρίσκεται σε απειλή. Η Αφρική και η Νότια Αμερική είναι ανόστατες από τους τοπικούς πολέμους, που κάθε τόσο ξεσπούν.

Η χώρα μας και ιδιαίτερα το νησί μας, η Κρήτη μας, με τη θέση του στο πιο δύσκολο σταυροδρόμι του κόσμου και την παρουσία των ξένων βάσεων σ' αυτό, διατρέχει φοβερούς κινδύνους. Κινδύνους να θρηνησουμε και πάλι νέα θύματα, περισσότερα ίσως από αυτά που τη μνήμη τους καλούμαστε να τιμήσουμε.

Ας συγκεντρωθούμε λοιπόν όλοι στο Σελί. Βουβοί, μα με σφιγμένη την καρδιά, να δώσουμε τον όρκο: **Ποτέ πιά πόλεμος! Ποτέ πιά θύματα! Ειρήνη σ' όλους τους λαούς του κόσμου.**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Πενταετές αναπτυξιακό πρόγραμμα

Στο προηγούμενο φύλλο αρχίσαμε να εξετάζουμε το οδικό πρόβλημα της επαρχίας μας με πρώτο θέμα το δρόμο Ηρακλείου — Βιάννου. Αν το πρόβλημα του δρόμου αυτού αντιμετωπιστεί σωστά, θα ωφελήσει πολύ την επαρχία. Η απόσταση μειώνεται κατά 5—10 χιλιόμετρα με αντίστοιχα οφέλη σε χρόνο, καύσιμα, φθορές των τροχοφόρων και των προϊόντων που διακινούνται.

Προχωρούμε τώρα στους υπόλοιπους δρόμους της επαρχίας, που πρέπει να μπουν σε κάποιο προγραμματισμό για την άμεση αντιμετώπισή τους.

Η μορφή που έχουν πάρει τα τελευταία χρόνια οι καλλιέργειες στην επαρχία μας, το άπλωμά τους σε μεγάλη έκταση στην παραλιακή ζώνη, η μετακίνηση μεγάλου μέρους των κατοίκων στη ζώνη αυτή με μόνιμη ή ημιμόνιμη διαμονή, η δημιουργία μικρών ή μεγάλων οικισμών κατά μήκος όλης της παραλιακής ζώνης, δημιουργούν την επιτακτική ανάγκη να διανοιχθούν κατά μήκος της παραλιακής ζώνης δρόμοι που να εξυπηρετούν πλήρως την περιοχή.

Η καλλιέργεια των πρώιμων κηπευτικών, μα και της ελιάς, χρόνο με το χρόνο αυξάνεται και θ' αυξηθεί ακόμη περισσότερο με σειρά έργων υποδομής μα και με τη λήψη προστατευτικών μέτρων για τη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών καλλιέργειας. Για να γίνει όμως η διακίνησή τους σωστά και χωρίς φθορές, είναι αναγκαία η διάνοξη της κεντρικής αρτηρίας από τον Τσούτσουρο ως τα Τέρτσα. Δρόμος για τον οποίο πολλά έχουν γραφτεί μέχρι σήμερα και σχετική μελέτη

έχει αρχίσει. Ας ολοκληρωθεί και άς γίνει πραγματικότητα. Ο δρόμος αυτός θα αλλάξει την όψη της επαρχίας στην περιοχή αυτή και τα ποικίλα οφέλη θα είναι τεράστια.

Και η επαφή όμως με τα χωριά είναι αναγκαία, μα και η περιοχή μεταξύ χωριών και παραλιακής ζώνης καλλιεργείται. Γι' αυτό η βελτίωση και συντήρηση όλων των δρόμων που έχουν ανοιχτεί από τα χωριά προς την παραλία πρέπει να προγραμματιστεί και να ολοκληρωθεί στο πιο σύντομο χρονικό διάστημα, στα πρώτα χρόνια

του Πενταετούς Προγράμματος.

Η βελτίωση και συντήρηση του δρόμου προς τις αρχαιοτήτες της Σύμης, αλλά και η επέκτασή του προς τον Ομαλό και η σύνδεσή του με το Λασιόθι εξυπηρετεί και άλλες ανάγκες της επαρχίας. Θα συμβάλει στην αξιοποίηση του αρχαιολογικού χώρου της Σύμης, θα εξυπηρετήσει την κτηνοτροφική περιοχή του ορεινού όγκου της επαρχίας, θα βοηθήσει στη δημιουργία ξένων θερμής διαμονής αλλά και θα δημιουργήσει μία κίνηση των κατοίκων του οροπεδίου προς την παρα-

λία μας, που θα είναι η πλησιέστερη γι' αυτούς θάλασσα.

Δίπλα στους παραπάνω δρόμους, η Κοινότητα θα πρέπει να καταστρώσει λεπτομερές πρόγραμμα για τη διάνοξη πυκνού δικτύου αγροτικών δρόμων, που θα καλύψει όλες τις αγροτικές περιφέρειες.

Έτσι μονάχα θα συνεχιστεί η καλλιέργεια γόνιμων περιοχών, που σήμερα εγκαταλείπονται χρόνο με το χρόνο, γιατί δεν μπορούν να κινηθούν σ' αυτές τροχοφόρα από έλλειψη δρόμων και τα ζώα έχουν σχεδόν εγκαταλειφθεί ως μεταφορικά μέσα.

Για τó Μνημόσυνο

Πραγματοποιήθηκε στην Άνω Βιάννο η συνάντηση των φορέων της επαρχίας, που τούς είχε καλέσει ο Σύλλογος Βιαννιτών Ηρακλείου. Στη συνάντηση αυτή πάρθηκαν αποφάσεις:

Για την επέκταση του προσίνου στην επαρχία και την ενίσχυση των πρατηρίων αίματος, να συνεχιστούν οι προσπάθειες.

Για τó μνημόσυνο επαναλήφθηκαν δυό ακόμη συναντήσεις στ' Αμιρά. Έγινε καταμερισμός δουλειάς κι ανέλαβαν διάφορες επιτροπές, ώστε να προχωρήσει η οργάνωση για την τέλεση του μνημοσύνου όσο γίνεται πιο καλά.

Έτσι αποφασίστηκε να καταβληθεί προσπάθεια για ενεργότερη συμμετοχή όλων των φορέων της επαρχίας και παράλληλη ενημέρωση των κατοίκων και ιδιαίτερα των νέων

για τη σημασία της τελετής του μνημοσύνου. Για τó σκοπό αυτό να τυπωθούν σχετικές αφίσες για πλατύτερη γνωστοποίηση, σχετικών ενημερωτικών κειμένων για τους κατοίκους της επαρχίας και σχετικών άρθρων στον τοπικό και Αθηναϊκό Τύπο.

Νά γίνουν κι εφέτος απαγγελίες σχετικές με τó νόημα της επετείου και συγκρότηση χορωδίας.

Νά γίνει δεξίωση για όλους παράλληλα αποφασίστηκε να οργανωθεί έκθεση φωτογραφίας για όλα τα θύματα της κατοχής σε αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου Αμιρά.

Αποφασίστηκε τέλος, για την υποδοχή των προσκεκλημένων στην Άνω Βιάννο και στο χώρο του Ηρώου, να φροντίσουν επιτροπές από εκπροσώπους της Τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων της επαρχίας.

Και όσοι από τους διάφορους κοινωνικούς φορείς επιθυμούν να τιμήσουν τη μνήμη των νεκρών.

Αποφασίστηκε ακόμη, για να γίνει πλουσιότερη η τελετή του μνημοσύνου, να καταβληθεί προσπάθεια για την οργάνωση αγώνων δρόμου, σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε σε προηγούμενο φύλλο των Β.Ν.

Παράλληλα αποφασίστηκε να οργανωθεί έκθεση φωτογραφίας για όλα τα θύματα της κατοχής σε αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου Αμιρά.

Αποφασίστηκε τέλος, για την υποδοχή των προσκεκλημένων στην Άνω Βιάννο και στο χώρο του Ηρώου, να φροντίσουν επιτροπές από εκπροσώπους της Τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων της επαρχίας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Στην παραλιακή περιοχή της Επαρχίας μας, (Βιάννου) υπάρχουν δυό δυναμικές καλλιέργειες πρώιμων κηπευτικών: τομάτας και αγγουριού.

Τόν περασμένο χρόνο οι παραγωγοί έπαθαν μεγάλες ζημιές με την αυξημένη καλλιέργεια αγγουριού που είχαν καταπιστεί, χωρίς αντίστοιχη εξασφάλιση αγορών που θα τ' απορροφούσε. Πολλές είναι οι περιπτώσεις που οι παραγωγοί δεν κάλυψαν τά έξοδά τους.

Οι παραγωγοί της επαρχίας μας αυτές τις μέρες ετοιμάζονται για τήν καλλιέργεια της καινούργιας χρονιάς. Βρίσκονται όμως μπρός στο δίλημμα: Τι να καλλιεργήσουν, τομάτα, που πέρσει είχε καλή τιμή, ή αγγουρί που δεν πουλιόταν; Γι' αυτό περίμεναν και περιμένουν υπεύθυνες οδηγίες από τά αρμόδια υπουργεία Γεωργίας και Εμπορίου, για τó τι πρέπει να καλλιεργήσουν, για νά μην αντιμετωπίσουν ξανά προβλήματα δικά τους, μα και τήν εθνική Οικονομία να ενισχύσουν.

Καιρός, πιστεύουμε, είναι να μπουν σε κάποιο προγραμματισμό οι καλλιέργειες στον τό-

πο μας. Καιρός, οι εκπρόσωποι των υπουργείων στις διάφορες Πρεσβείες να φροντίσουν έγκαιρα να διαπιστώσουν τó ύψος των προϊόντων που θ' απορροφήσει η χώρα που υπηρετούν από τή μελλοντική παραγωγή.

Καιρός για τήν Κυβέρνηση να φροντίσει έγκαιρα για τήν εξεύρεση αγορών πέρα από τις χώρες της ΕΟΚ, ώστε να εξασφαλιστεί η διάθεση των αγροτικών μας προϊόντων.

Αν η ζημιά που έπαθαν οι παραγωγοί της επαρχίας μας τήν περασμένη χρονιά επαναληφθεί, οδηγεί στην εγκατάλειψη και τήν ερήμωση της περιοχής.

Ο παραγωγός κουράζεται, ιδρώνει και μοχθεί. Τόν καρπό των κόπων του θέλει να τόν πληρωθεί για νά ζήσει αυτός και τά παιδιά του. Τή λύση της Χωματερής για νά πάρει ψίχουλα, κι αν τά πάρει, δεν τή θέλει. Παράγει προϊόντα, για νά φάνε άλλοι που τά χρειάζονται κι αυτός να πληρωθεί τόν κόπο του.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

Η αγροτική περιφέρεια της επαρχίας μας διασχίζεται από μονοπάτια που φτάνουν ως τó τελευταίο χωράφι κάθε περιοχής. Απ' αυτά γίνεται μεταφορά των αγροτικών προϊόντων από αυτά περνάνε οι παραγωγοί για νά καλλιεργήσουν ή να βοσκήσουν τά ζώα τους. Στα τελευταία χρόνια, που σε πολλές περιοχές ανοιχτήκαν

δρόμοι για τ' αυτοκίνητα, εγκαταλείφθηκαν τά μονοπάτια αυτά. Τά γύρω κλαδιά μεγάλωσαν, πέτρες έπεσαν κι έγιναν αδιάβατα.

Η εξυπηρέτηση με τó αυτοκίνητο για όλα τά κτήματα δεν είναι δυνατή. Γι' αυτό είναι ανάγκη τά κοινοτικά Συμβούλια του κάθε χωριού να φροντί-

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Γιατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιοίκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Ελαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πειράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρσιάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χαιζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31420

(Γιά ύπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η κ. Δήμητρα συζ. Γ. Α-ναγνωστοπούλου γέννησε αγόρι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:

Χαρίλαος Αγαπάκης και Ευαγγελία Τακτικάκη.

ΣΤΟ ΧΟΝΤΡΟ:

Αντώνης Στιβακτάκης και Μαρία Δελιδάκη

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Χριστόφ. Βαρδιατζάκης και Ελισάβετ Ορφανουδάκη

Επισκέψεις θα δεχτούν μετά τις 30 Αυγούστου, Σμπώκου 69 Ηράκλειο.

Εκείνοι που φεύγουν

Ο νους, η σκέψη και η καρδιά μας δέν το χωράει πώς πέθανε και χάθηκε τόσο αναπάντεχα ο καλός των καλών του χωριού μας. Δεν μπορούμε να το πιστέψουμε πώς δε θα ξαναδαούμε αυτόν που σ' όλους όρεσε, αγαπούσαμε και κομαρώναμε για τό ήθος, την τιμιότητα και την αφοσίωση στη δημιουργία.

Είναι κρίμα να πεθαίνουν τέτοιοι άνθρωποι, που από μιάς αρχής μπαίνουν πρωτοπόροι και χαράζουνε το δρόμο στους άλλους και στο τέλος κρίνονται

ρθαν στο στερνό σου ταξίδι, σου δίνει τη διαβεβαίωση πως μπορεί να μην ολοκληρώσει το όνειρο και τους πόθους σου, μα έκαμες πολλά στα 50 τόσα χρόνια της ζωής σου και πρέπει να φεύγεις με ήσυχη τη συνείδηση ότι έπραξες στο ακέραιο το καθήκον σου. Αιώνια η μνήμη σου, Δημοσθένη.

22)7)82

ΔΗΜ. - ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

1. ΠΡΕΠΕΙ

Τό αύριο σαν ένα αγριοκυκλάμινο πρέπει να τό γυρέψω να τό βρω.

Τό όνειρο σαν ένα αγιοκόνισμα πρέπει να τό φυλάξω, να μή χαθώ.

Τό χθές σαν ένα γράμμα πρέπει να τό ξεχάσω, να μή πονώ.

Τήν ελπίδα σαν μιά θάλασσα πρέπει να την απλώσω, για να ζώ.

2. ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗ

Άν. σοι κύκλοι, ξεφτισμένες καρδιές χαραγμένες στο παλιό μας τό βάζο.

Μύριες σκέψεις, μολυβένιες ζωγραφίες, και μέσ στα μάτια σου κοιτάζω.

A.N

Για την εξυπηρέτηση κάθε συνεπαρχιώτη μας που έχει ανάγκη σε αίμα, δημιουργήθηκαν δύο πρατήρια Βιαννίτικου αίματος:

1. Στην Αθήνα, στο Λαϊκό Νοσοκομείο Βασιλείου Παύλου. ΚΕΝΤΡΟ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ μέ αρ. 17.

2. Στο Ηράκλειο: Στο Βενιζέλειο Νοσοκομείο: Τμήμα αιμοδοσίας.

Περισσότερες πληροφορίες στους συλλόγους «ΔΙΑΒΑΤΗ» και «ΠΑΤΟΥΧΑ».

Συνεπαρχιώτη, δώσε τό αίμα που μπορείς και σου περισσεύει, για να σώσεις ένα συνεπαρχιώτη που τό χρειάζεται.

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Επιμέλεια Κ. Γ. Στεφανάκη
ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ

(Δημοσιεύουμε τα παρακάτω νανουρίσματα, που μας έστειλε ο συνεργάτης μας δάσκαλος κ. Αντώνης Στιβακτάκης από το Χόντρο, όπως του τα υπαγόρευσαν οι γυναίκες του Χόντρου Τσιτσισιά Γ' Σχοι νάκη και Τσιτσισιά Δ. Ψαρολογάκη το 1978).

Νανάκια δα το κάμω γω τ' Αυγούστου το σταφύλι, και τού Μαγιού τό λούλουδο, του Σετεμπριού τ' απίδι.

Νανάκια δα το κάμω γω στην κουνια την καρένια κι ομαραγκός την ήκαμε, παιδάκι μου, γιά σένα.

Νανάκια δα το κάμω γω απου δεν έχω άλλο, ούτε και πιά μικρό μικρό ούτε και πιά μεγάλο.

Κοιμήσου με την Παναγιά και με τον Άγι Γιάννη, με τον Αφέντη το Χριστό κι όπου πονείς να γιάνεις.

Κοιμήσου συ, παιδάκι μου, κι εγώ σε νανουρίζω κι εγώ την κούνια σου κουνιώ, γλυκά να σε κοιμίζω.

Κοιμήσου που να σε χαρεί η μάνα που σ' εγέννα κι ο κύρης απου σ' έκαμε να δει χαρά από σένα.

Κοιμήσου συ, παιδάκι μου, με το φεγγάρι ομαδί κι ο ύπνος στην αγκάλη του γλήγορα δα σε πάρει.

Κοιμήσου συ, παιδάκι μου μέσα στην αγκαλιά μου, ν' ακούς τους χτύπους της καρδιάς που λένε τ' όνομά σου.

Κοιμήσου που σου ράφτουνε στη Χιό τό πάπλωμά σου, στή μέση βάνουν τον αετό, στη μπάντα τ' όνομά σου.

Κοιμήσου, μέρα όμορφη, νύχτα μέ τ' αστρουλάκια μπαξέ μου με τα λούλουδα και με τα γιασεμιάκια.

Κοιμήσου και παράγγειλα παπούτσια στον τσαγκάρη, να σου τα κάμει κόκκινα με το μαργαριτάρι.

Κοιμήσου, ζαχανόνερο και της κανέλας λάδι, απου σε βάστα η μάνα σου εννιά μηνών γομάρι.

Κοιμήσου με την Παναγιά και με τον Άγι—Γιώργη και νά ναι πάντα πλάι σου οι δώδεκα Αποστόλοι.

Κοιμήσου και παράγγειλα την κούνια σου στην Πόλη και κάτσαν και την πελεκούν σαρανταδυό μαστόροι και ζωγραφίζουνε πουλιά κι απάνω χελιδόνια και γράφουνέ σου γράμματα να ζήσεις χίλια χρόνια.

Κοιμήσου κι ανε κοιμηθείς, τρεις χώρες σου χαρίζω. Τρεις χώρες και τρία χωριά και πέντε μοναστήρια. Και τα χωριά να ρέμπεισαι(1) στσι πόλεις να κοιμάσαι και στην Κωνσταντινούπολη να πας να λειτουργάσαι.

Κοιμήσου ζαχαρένιο μου, όμορφη μάνας γέννα, που λάμπει ωςάν του ηλιού τό δίσκο την ημέρα.

Κοιμάται ο ύπνος στα βουνά κι η πέδωκα στα δάση, κοιμάται το παιδάκι μου τον ύπνο να χορτάσει.

(Συνεχίζεται)

1. ρέμπομαι — απολαμβάνω

ΔΩΡΕΕΣ: Μας παράδωσαν

— Ο κ. Ιωάννης Κουσκου μεκάκης δρχ. 2.000 για τό Φιλόπρωχο Ταμείο Βιάννου και 2.000 δρχ. για τόν Υγειονομικό Σταθμό Βιάννου στή μνήμη τού αδερφού τού Γεωργίου Κουσκουμπεκάκη.
— Οι οικογένειες Χρυσούλας Λουλάκη — Τσαγκαίου, Ελένης Λουλάκη — Παπαβασιλοπούλου και Νίκου Λουλάκη από 1.000 σύνολο 3.000 στή μνήμη τής γιαγιάς τους Χρυσής Κυριακάκη.
— Η Άννα Κονταξάκη δρχ. 2.000 για τήν επιτροπή τού πανεπαρχιακού μνημοσύνου στή μνήμη τών νεκρών τής.
— Ο κ. Μύρων Βερυκοκάκης δρχ. 3.000. Επίσης για τό πανεπαρχι-

ακό μνημόσυνο:

— Ο κ. Νίκος Νεραντζάκης δρχ. 2.000 για τό Φ. Ταμείο Βιάννου και 2.000 για τήν επιτροπή τού πανεπαρχιακού μνημοσύνου.

— Η κ. Μαρία Μύρ. Παπαδάκη δρχ. 2.000 για τήν επιτροπή μνημοσύνου στή μνήμη τού συζύγου τής.

— Ο κ. Κώστας Στεφανάκης 1.000 για τήν επιτροπή πανεπαρχιακού μνημοσύνου στή μνήμη τής πεθεράς τού Μαρίας Καλλίργη.

— Ο κ. Νίκος Βλαχάκης δρχ. 500 για τήν επ. πανεπαρχιακού μνημοσύνου.

— Νίκος Διακάκης: 1.000 δρχ. για τήν τέλεση τού πανεπαρχιακού μνημοσύνου 1982.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΠΑΙΔΕΙΑ»

ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

Στρα ηγού Πεζανού - Ηράκλειο

ΚΑΦΕ — ΟΥΖΕΡΙ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΡΙΤΑΚΗ
ΑΜΙΡΑ — ΒΙΑΝΝΟΥ
Τηλ' (0895) 31459

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ ΚΑΙ Η ΦΑΤΜΕ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ κ. ΓΙΩΡΓΗ Ν. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗ, ΥΠ. ΟΤΕ, ΒΑΣΙΣΜΕΝΗΣ ΣΕ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΧΟΝΤΡΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Τό 1866, διηγούνται οι γεροντότεροι τού χωριού, συνέβη τό περιστατικό αυτό στή μονή τού Αγίου Δημητρίου, (τής περιφέρειας Χόντρου), που κατά πώς λένε ήταν αντρική μονή και είχε 77 καλογέρους τότε.

Τό Μάη τού ίδιου έτους βγήκανε οι Τούρκοι από τό Μεσοχωριό Μονοφατισίου και κάμανε μεγάλη σφαγή στο χωριό Αχεντριά.

Εκεί έσφαξαν 37 χριστιανούς. Αφού έγινε η σφαγή τόν Αχεντριά, τρεις Τούρκοι (Ρετζέπη, Αλής και Μουσταφάς) έφτασαν στήν τοποθεσία που λέγεται «Αρτικεφαλο». Εκεί βρήκαν κάποιον Αντώνη Κουρνό μέ τή γυναίκα του Αναστασία και τά δυό του παιδιά, τό Γιάννη και τήν Πολυξένη.

(Κατά μιά άλλη εκδοχή τήν κόρη του τήν λέγαν Θεογονωσία).

Όταν κατάλαβε ο Κουρνός τόν κίνδυνο που διέτρεχε η οικογένειά του και ο ίδιος, άρπαξε ένα δρεπάνι και έκοψε τήν κεφαλή τού Ρετζέπη. Οι δυό άλλοι όμως κατόρθωσαν να σφάξουν τόν Κουρνό, τή γυναίκα του και τό γιό του. Τήν κόρη, που ήταν πολύ όμορφη, τήν τραβά τότεμέ βία ο νεαρός γενίτσαρος Αλής. Αλλά όταν κατέβηκαν στο χωριό Αχεντριά, μέσα στή σύγχυση, τήν ταραχιά τό θρήνο που επικρατούσε λόγω τής σφαγής, η όμορφη Πολυξένη κατόρθωσε να τού ξεφύγει.

Αφού φύγανε οι Τούρκοι κι έγινε ο ενταφιασμός τών σκοτωμένων, η Πολυξένη πήγε στο μέρος που είχαν σκοτώσει οι Τούρκοι τούς γονείς τής και τόν αδερφό τής.

Έβγαλε τά φορέματά τής και φόρεσε τά ρούχα τού σκοτωμένου αδερφού τής Γιάννη. Μετά από πολλές ταλαιπωρίες, μέ κλάματα και θρήνους έφτασε βράδυ στή μονή τού Αγίου Δημητρίου ντυμένη σαν βοσκάκι.

Παρακάλεσε τότε τόν ηγούμενο τής μονής Ακάκιο να τή δεχτεί. Ο ηγούμενος τή δέχτηκε και τής έδωσαν τό όνομα ΙΩΑΚΕΙΜ. Εκεί βρήκε κι άλλους ταλαιπωρημένους σ' ένα απόκρυφο κελί (κρυφό σχολειό) που διδάσκονταν εκκλησιαστικά γράμματα.

Ο Ιωακείμ μέ τό πέρασμα τού χρόνου γίνηκε ένας ωραίος καλόγερος.

Μιά μέρα ο ηγούμενος Ακάκιος τόν έστειλε να πάει στή θέση «Σκαμούρο» κοντά στο Χόντρο, που υπήρχε ένας χειμνωτικός νερόμυλος, να αλέσει σιτάρι τής μονής και να ζυμώσουν. Έτυχε να είναι μιλνλού μά χανούμσσα που λεγόταν Ραμπιέ. Αυτή τόν ερωτεύτηκε και προσπάθησε να τόν αποπλανήσει. Αλλά αφού ο καλόγερος ήταν γυναίκα, κατά φυσική συνέπεια... απέφυγε. Πήρε αμέσως τ' άλεσμα, τό φόρτωσε στή φοράδα κι έφυγε ολοταχώς. Η Χανούμη τότε ήρθε στο χωριό Χόντρος και διέδωσε μέ κλάματα ότι ένας καλόγερος τής μονής τού Αγίου Δημητρίου προσπάθησε να τή βιάσει.

Τήν επομένη ξεκίνησαν όλοι οι Τούρκοι για τή μονή, μέ σκοπό να κατασφάξουν όλους τούς καλογέρους, γιατί πιστέψανε στα λόγια τής Τουρκάλας. Στή μονή μαζέψανε τούς καλογέρους κι απουσίαζαν ε-

πτά. Ήταν στα κοπάδια. Τούς εidoποίησε ο ηγούμενος κι όταν όλοι μαζεύτηκαν, τούς σύναξαν κατά δυάδες Μπροστά η Ραμπιέ και πίσω ο αγάς τής ο Κουτσομπράμπος έψαχναν να βρουν τόν καλόγερο που πρόσβαλε τήν τιμή τους.

Όταν η Τουρκάλα αντίκρισε τόν καλόγερο ακουμπισμένο στον τοίχο, ειπε στον αγά που'χε σηκώσει τή μαχαίρα ψηλά να τόν κατακουρήνησει: —Νά, αυτός ο ταβλόπιστος.

Τότε ο αγάς τή ρώτησε: —Μά είσαι βέβαιη; Απάντησε τότε αυτή μέ βαρύ όρκο: —Άμάν γαραμπί!

Ενώ ο αγάς ήταν έτοιμος να κατεβάσει τή μαχαίρα στήν κεφαλή τού καλόγερο, ξαφνικά βρέθηκε η χέρα του σφιγμένη πρós τά πίσω.

Ο καλόγερος τότε άνοιξε τό στήθος του και διαπιστώθηκε πώς ήταν γυναίκα. Και τότε ειπε στή Ραμπιέ:

— Τί περιμένεις, χανούμη, σπιό μένα που είμαι γυναίκα;

Ύστερα από αυτά οι Τούρκοι προσβλήθηκαν, γιατί η Ραμπιέ είχε συκοφαντήσει άδικα τόν καλόγερο. Έδωκαν σ' όλους τριήμερη προθεσμία να εγκαταλείψουν τή μονή. Τούς πήραν τό αιγοπρόβατα και όλα τά σκείη τής κουζίνας, που ήταν από μπακιρί τά περισσότερα.

Οι καλόγεροι μέ τόν ηγούμενο ανέβηκαν τότε σ' ένα ψηλό βράχο, «στού Σπαστή τό Χαράκι» όπως λέγεται και σήμερα κόνοντας παρακλήσεις.

Η τελευταία τους παράκληση ήταν ανάθεμα και κατάρα, που τήν ψάλλαν όλοι μαζί και λέγεται «φαλοκατάρα» (η οικογένεια τής συκοφαντίας να πληρώνει τήν κατάρα αυτή μέχρι τήν έβδομη γενιά). Επειδή η κατάρα ήταν μεγάλη, ειπε ο καλόγερος Ιωακείμ η κατ'άλλη εκδοχή ο ηγούμενος. «Άς πάρει ο βράχος τή μισή».

Τήν επομένη ο βράχος, που πάνω του διάβασαν τήν φαλοκατάρα, βρέθηκε δυό κομμάτια, τό μισό πρós τό δυτικό μέρος και τό άλλο μισό όρθιο όπως ήταν.

Από τό ενδιάμεσο περνά σήμερα ένα ρυάκι, «τού Σπαστή τό ρυάκι».

Όλοι οι καλόγεροι έφυγαν και εγκατέλειψαν τή μονή τους βάζοντας στα πόδια τών αλόγων τους πανιά, για να μην πάρουν φεύγοντας ούτε χύμα μέ προορισμό εκεί που θά'φταν τό βράδυ να σταματήσουν και να ιδρύσουν μονή.

Οι γεροντότεροι τού χωριού μου πιστεύουν πως τό βράδυ έφτασαν στον τόπο που είναι σήμερα χτισμένη η μονή τών Απεζανών Μονοφατισίου κι ότι αυτοί χτίσαν τή μονή και τήν ονόμασαν «Απεζανών», γιατί εκεί πεζέψανε (κατεβήκαν από τά άλογα). Τό 1977 επισκέφτηκε ο ίδιος τήν μονή τών Απεζανών Μονοφατισίου. Συνομίλησα μέ τόν ηγούμενο, έκανα και μιά πρόχειρη έρευνα στο αρχείο τής μονής, αλλά δε βρήκα στο χείρα που να επαληθεύουν τό παραπάνω γεγονός.

Η μονή τών Απεζανών Μονοφατισίου έχει άλλη ιστορία για τό χτίσιμό τής. Από τήν έρευνα αυτή κατέληξα στο συμπέρασμα ότι, αν πράγματι οι καλόγεροι τού Αγίου Δημητρίου έμειναν εδώ και δεν πήγαν σ' άλλη μονή, τή μονή τού Μο-

★ Συνέχεια στή σελίδα 4

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία
δλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδός 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ιδιωτών Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200 > 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δέν επι-
στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις απόψεις των συγγραφέων.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

(Τό αφιερώνω στον πρώτο μου δάσκαλο, πού ήταν
και πατέρας μου, του οφείλω το ζήν και το εϋ ζήν)

...Μόλις άνοιξα τά μάτια μου
κάθε πρωί, τόν αντίκρισα νά
κάθεται κοντά σ' ένα τραπέζι,
σκυμμένος σέ σωρό βιβλίων,
πού ανυπόμονα τά ξεφύλλιζε,
ενώ κουνούσε ρυθμικά τό δεξι
πόδι του στόν πύρο τής καρέ-
κλας. Η εικόνα μου έμεινε ανεξί-
τηλη' θά τήν θυμάμαι, ώσπου
νά αναπνέω!

Ωστόσο, καθώς τολμώ νά
αγγίξω τό πολυκόκο - πολυ-
δαίδαλο θέμα «οι διδάσκαλοι
μιάς εποχής», αναλογίζομαι τήν
αγωνιώδη πορεία των δασκάλων
όλης τής Οικουμένης διά
μέσου των αιώνων. Αυτή τή
σκληρή, ευγενική πορεία, πού
αρχίζει από τή στιγμή πού ο
τριγλοδύτης φτάνει σέ κτ-
ποιο σταθμό ωριμότητας και
αρχίζει νά... σκέπτεται! Δηλα-
δή νά υλοποιεί τόν προφορικό
λόγο και νά τόν... μαγνητοφω-
νεί στήν πέτρα, στό ξύλο κ.ά.
Κι' αυτή η... χειρονομία αρ-
χιότερα θά ονομαστεί γραφή!
Κατά τήν εγκυκλοπαίδεια «η
γραφή είναι προΐόν μακράς ε-
ξελίξεως, εγεννήθη δέ αφ' ής
στιγμής ο πρωτόγονος έφθασεν
εις ωριμότητα σημειον πολιτι-
σμού και ηθέλησε νά ανακοι-
νώση εις άλλους, απόντας ι-
δίως και μεταγενεστέρους, ωρι-
σμένας του σκέψεις και γεγονό-
τα. Από τότε η γραφή αποτε-
λεί «τήν ακωνίως ομιλούσαν φωνήν», όπως λέγει ο Πλάτων.»
Και ακριβώς από εκείνη τή στι-
γμή διαγράφεται ανάγλυφη η
μοίρα του δασκάλου, πού κα-
τά τή ρήση του Ευαγγελίου
θά είναι... «ο αίρων τήν σαρ-
τιαν του κόσμου».

Ο τιτάνας αυτός - πρωτόγονο-
νος δάσκαλος θά πάρει μιά λεία
πέτρα και θά χαράξει μέ πέτρι-
νο κοντύλι ένα ζώο, ένα άνθος
ή οτιδήποτε, πού θα πληροφο-
ρεί τόν απουσιάζοντα σύντρο-
φο. Η πέτρα αυτή θά είναι τό
χαρτί, όπου θά καλλιερηθεί η
γραφή, πού θά είναι ο καταξο-
χών φορέας τής προόδου και η
...πρωταγωνίστρια στό έργο.

Μέ τόν καιρό πολλά συστή-
ματα γραφής θά αναπτυχθούν
και θά τελειοποιηθούν. Ένα α-
πό τά τελειότερα είναι και τό
ελληνικό, τό οποίο κατόρθωσε
νά... κλείσει τούς άνοιχτούς
φωνής, πού είναι άριθμητοί
σέ 24 γράμματα' κι έτσι νά
μπορούμε μέ τόν πιό απλό τρόπο
νά εκφράζουμε τις σκέψεις
μας. Μέσα στό νάματα τής ω-
ραίας αυτής γλώσσας θά μάς
βαπτίσουν οι Πλάτωνες, οι Πυ-
θαγόρες, ο Σωκράτης, ο Αρι-
στοτέλης κ.ά. ώσπου νά φτά-
σει τό «πλήρωμα του Χριστού»
πού θ' ακουστεί στή Γαλιλαία
κοντά στή λίμνη τής Τιβεριά-
δας, η φωνή του Μεγάλου,
Δασκάλου: ΡΑΒΙ, ΡΑΒΙ. Δά-
σκαλε, Δάσκαλε.

Τό «γαγάπτε αλλήλους» θά
γίνει ακάνθινο στέφανο και ο
Σταυρός του Γολγοθά ένα ορό-
σημο ειρήνης για όλη τήν αν-
θρωπότητα. Τό ορόσημο αυ-
τό π.Χ. και μ.Χ. πού θά μείνει
στήν Οικουμένη σταθμός αιω-
νιότητας!

Και μέ τούς διδασκάλους μ.
Χ. θά ασχοληθούμε προσεχώς
συνοπτικά.

Μ. Κόμη — Αρναουτάκη

ΠΕΤΡΟΣ Ι. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ

Δικηγόρος

ΒΕΡΑΝΤΖΕΡΟΥ 18 ΑΘΗΝΑ 102

ΤΗΛ. 5248045 — 5244067 — 2013053

Ειδικός στό Ασφαλιστικό και Διοικητικό Δί-
καιο. Ασφαλιστικά και Συνταξοδοτικά θέμα-
τα. Δέχεται 6—8 κάθε μέρα εκτρός Τετάρτης
και Σαβάτου

ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΑΓΟΡΑΙ — ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΩΝ — ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΩΝ

Ε' ΤΡΕΥΛΑΚΗΣ—Κ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε.

Λεωφ. Δωδεκανήσου 57 — ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

(Κάθετος Λεωφ. Αθηνών Πειραιώς)

ΤΗΛ. 4825.947 — 4825.526

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜ. ΚΟΜΗΣ

Ειδικός Παθολόγος

ΒΙΑΝΝΟΥ 1 — ΠΛ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ

(Πάνω από τό ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ)

(ΤΗΛ. 232'199)

ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΑΝΔΡΕΙΩΝ

Του Άντωνη Στιβακτάκη

3ο

Η ορεινή επαρχία τής
Βιάννου είναι γεμάτη με-
γαλείο, απέραντη φυσική
ομορφιά, άφθαστη δό-
ξα. Γέννησε τόν πατέρα
του νεοελληνικού χρονο-
γραφήματος, τό Γιάννη
Κονδυλάκη, τό γνωστό
Διαβάτη.

Οι νότιες ακτές τής έ-
χουν ημιτροπικό κλίμα.
Τά χελιδόνια δέν τίς εγκα-
ταλείπουν ποτέ, οι μπανά-
νες ευδοκίμούν και αποδι-
δουν, οι τολμηροί δέ δι-
στάζουν τό καταχείμωνο
νά λουστούν στό πεντα-
κάθαρο νερά του Λιβυ-
κού πελάγου. Στίς δασω-
μένες πλαγιές τής Δίκτης
η Σύμη, πνιγμένη στό
πράσινο και στό μύρα.
Μαγεύεται η ψυχή ακού-
γοντας τά κρητικά αηδό-
νια νά τραγουδούν γλυκά
τίς ομορφιές και τή δόξα
τής γύρω περιοχής.

Τό Ρέθυμνο, η όμορφη
και γραφική πολιτεία τής
δυτικής Κρήτης, έχει μιά
ιδιότυπη και χαρακτηρι-
στική γραφικότητα. Έχει
έντονα τά σημάδια τής
ένετικής κυριαρχίας πού
γνώρισε στό παρελθόν.
Στενοί ένετικοί δρόμοι,
παλιά άρχοντικά, άκρό-
πολη. Έχει εξαίσιμα προ-
κυμαία και εξαίρετικό δη-
μοτικό κήπο.

Κοντά στό Ρέθυμνο, πά-
νω στίς πλαγιές του Ψη-
λορείτη, βρίσκεται τό Άρ-
κάδι. Ο τόπος τής θυσί-
ας των Κρητικών στό
βωμό τής ελευθερίας και
τής ανθρωπίνης αξιοπρέ-
πειας. Ήταν τό Άρκάδι
ή εκδήλωση τής άποφα-
σης των Κρητικών νά
νικήσουν ή νά χαθούν.
Τό «Έλευθερία ή θάνα-
τος» μέ άλλα λόγια. Οι
φωτιές και ή λάμψη του
Άρκαδιού έφτασε σ' όλα
τά πέρατα τής γής, φω-
τισε τίς ψυχές και θύμισε
στούς ανθρωπούς τήν ύ-
ποχρέωση άπέναντι στό
καθήκον, τήν έμμονή για
τήν «πάση θυσία» φύλα-
ξη των πανανθρωπίνων
ιδανικών, των κάθε είδους
Αρκαδιών. Εδώ, σ' αυ-
τό τόν ιερό τόπο κατα-
ξιώθηκε για άλλη μιά φο-
ρά ο άνθρωπος. Έδώ ύ-
ψώθηκε ή ανθρωπίνη ψυ-
χή, εδώ εξαυλώθηκε και
πλησίασε τό τέλειο. Πρά-
ξεις σαν κι αυτές δίνουν
νόημα στή ζωή και μάς
κάνουν νά πιστέψουμε ότι
ο άνθρωπος διαφέρει από
τά ζώα, πως ή ανθρωπι-
νή ψυχή έχει ανώτερη
προέλευση.

Δίπλα στό όλοκαύτωμα
του Άρκαδιού στέκουν
ισάξια τά όλοκαύτωμα
του Μελιδονίου και τής
Μιλάτου, των εξηνταδυό
Μαρτύρων και των Βιαν-
νιτών στό χρόνια τής
γερμανικής κατοχής.

Η πόλη των Χανίων, ή
ζηλεμένη χώρα τής Κρή-
της, είναι κτισμένη στό
έρείπια τής αρχαίας Κυ-
δωνίας. Στενοί πολυδαί-
δαλοι δρόμοι, στοές, πα-
λιά ένετικά κτίρια είναι
τά χαρακτηριστικά τής
παλιάς πόλης. Η νέα εί-
ναι μιά από τίς υραιότε-
ρες πόλεις τής σημερινής
Έλλάδας.

Στά νότια του νομού
Χανίων ένα στενό και βα-
θύ πέραςμα ανάμεσα στό
πανύψηλα βουνά οδηγεί
στή θάλασσα του Λιβυ-
κού πελάγου. Είναι τό
θρυλικό φαράγγι τής Σα-
μαριάς. Άγριο φυσικό
μεγαλείο, δέντρα, λου-

λούδια, βότανα κι άγρί-
μια ελεύθερα συναντά ο
περπατητής τής Σαμα-
ριάς. Τό φαράγγι καταλή-
γει στήν Άγία Ρουμέλη.
Η ορεινή επαρχία των
Σφακιών διατηρεί ανά-
θευτη τήν κρητική παρά-
δοση. Άπρόσιτη, άγρια,
επιβλητική, άπλησίαστη
στόν κόσμο είναι ή περι-
οχή. Δέν ύποτάχτηκε πο-
τέ σέ ξένο καταχτήτη.
Έδώ συναντά κανείς τούς
γνήσιους άπογόνους των
άρχαιων Δωριέων.

Τά Σφακία είναι τό ά-
παρτο κάστρο τής λευτε-
ριάς, ή πανώρια όμορφιά
τής Κρήτης, ή άκριτική
ψυχή τής. Στ' άπάρτα
κάστρα των Σφακιών φω-
λιάζει ή λεβεντιά τής Κρή-
της. Τής λευτεριάς ή αύ-
ρα από τά σφακιανά βου-
νά ανεμίζει και σμίγει μέ
τήν αύρα του πελάγου
και διαλαλεί τή δόξα των
κρητικών βουνών, πού
μόνο άετοί πάτησαν τίς
κορφές τους.

Πάνω στίς πλαγιές τής
Ίδης τίς δασωμένες, ο
Γάπαρης και ο Άλέξης ά-
γάπησαν τήν Πανώρια
και τήν Άνθούσα κι εδώ
τό ρομαντικό τους ειδύλ-
λο βρήκε αίσιο τέλος.
Έδώ ή Άμάλθεια έθρεψε
τό Δία και οι Κουρήτες
τόν διασκεδάσαν. Έδώ
άνατινάχτηκε και τό Άρ-
κάδι στόν άέρα κι ή λάμ-
ψη τής θυσίας αυτής τόν

Ψηλορείτη πρωτοφώτισε.
Πάνω στό Λευκά όρη τ'
άγρίμια ζούν σέ άπλησί-
αστες και ψηλές κορφές
άνυπόταχτα, υπερήφανα
σαν και τούς ανθρωπούς
πού ζούν τριγύρω. Πάνω
στό βουνά τής Κρήτης
πού τώρα αντίλαλουν οι
κελαηδοί των αηδο-
νιών, αντίλαλησαν μύριες
φορές στό παρελθόν τά
τουφέκια, όποτε ή μοίρα
τό κάλεσε. Κι εδώ πάνω
τά λούλουδα του Μάη,
τά θυμάρια του Φθινο-
πώρου και τά χιόνια του
χειμώνα, βάφτηκαν μέ
αίμα ζεστό τιμιων άν-
θρώπων, πού ποτέ δέ
φοβήθηκαν τό θάνατο.
Πάνω σ' αυτά τά βουνά
πού κελαηδούν τά κρητι-
κά πουλιά, πού γνώρισαν
τούς έρωτες βοσκών μέ
βοσκοπούλες, πού ποτί-
στηκαν μέ αίμα, πού ά-
κουσαν τά τουφέκια ν'
αντιλαλούν, πού είδαν
Άρκάδια νά γίνονται ό-
λοκαυτώματα, κατοικεί ή
λευτεριά.

Στά δοξασμένα χώμα-
τα τής Κρήτης γεννήθη-
κε και τράφηκε κι αυτός
πού προσφέρθηκε μέ όλη
τή δύναμη τής ψυχής του
στό λαό πού ή μοίρα τόν
έταξε νά ύπηρετήσει. Εί-
ναι ο Έλευθέριος Βενιζέ-
λος, ο γιός του Ψηλο-
ρείτη. Σήμερα αναπαύε-
ται στό Άκρωτήρι των
Χανίων κάτω από τόν

καταγάλανο κρητικό ού-
ρανό, μέ συντροφιά τή
δόξα και τόν άπόηχο
του φλοίσβου τής θάλασ-
σας, ένωμένο μέ τίς ιαχές
τής εύγνωμοσύνης του
λαού, πού τόν άγάπησε
μέ όλη τή δύναμη τής
ψυχής του.

Όλες αυτές οι όμορφιές
τής Κρήτης, οι φυσικές
της καλλονές, ή δόξα της
(παλιά και νέα), ο φιλό-
ξενος λαός της, είναι τά
κίνητρα δεκάδων χιλιά-
δων τουριστών πού κάθε
χρόνο τήν επισκέπτονται.
Τήν επισκέπτονται για νά
θαυμάσουν τίς όμορφιές
της, νά χορτάσουν τόν
ήλιο της νά λουστούν
στής άσημένιες θάλασσές
της, νά προσκυνήσουν τά
μνημεία τής δόξας της.
Όλοι όμως αυτοί οι ξένοι
άποτελούν ένα παράγον-
τα επίδρασης πάνω στό
γένησα κρητικά ήθη. Μιάς
επίδρασης, πού όσο δυ-
ναντή κι άν είναι η κρητική
ψυχή, όπωσδήποτε έπη-
ρεάζεται άπ' αυτήν. Έν-
δεικτικό παράδειγμα ά-
ποτελούν σήμερα οι βό-
ρειες, τουριστικά άξιο-
ποιημένες περιοχές τής
Κρήτης, σέ αντίθεση μέ
τίς νότιες, πού είναι του-
ριστικά άπρόσιτες και
διατηρούν τή φυσικότη-
τα, τή βαρύτητα, τήν έ-
πιβλητικότητα, τήν παρα-
δοσιακή όμορφιά τους.
(Συνεχίζεται)

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Του κ. Βαγγέλη Τζανάκη, γεωπόνου

Μέ τή φωτοσύνθεση διασπά-
ται τό μόριο του νερού σέ ο-
ξυγόνο πού ελευθερώνεται
στόν άέρα, και υδρογόνο, τό
οποίο ένώνεται μέ τό διοξείδιο
του άνθρακα και σχηματίζον-
ται ουσίες πού τίς λέμε σάκχα-
ρα. Τά σάκχαρα είναι τό υλι-
κό πού χρησιμοποιεί τό φυτό
για νά κτίσει τόν κορμό του.
Για νά γίνει αυτό τό θαυμαστό
έργο τής φωτοσύνθεσης, χρειά-
ζεται ηλιακή ενέργεια (φώς) και
χλωροφύλλη (πράσινο φύλλο).

Μέ τήν αναπνοή του φυτού
τό μόριο του σάκχαρου (τής
ύλης του φυτού) καταστρέφε-
ται. Χάνει τήν ενέργειά του πού
τήν αποδίδει σαν κίνηση ή θερ-
μότητα και διοξείδιο του άν-
θρακα και νερό. Είναι δηλαδή
τό αντίθετο τής φωτοσύνθε-
σης.

Τό φαινόμενο τής φωτοσύν-
θεσης παρατηρείται τήν ημέρα,
αφού η ηλιακή ενέργεια είναι α-
παραίτητη, και τής αναπνοής
τή νύκτα.

Για νά γυρίσει ο κύκλος τής
ζωής, χρειάζεται ένα ελάχιστο
ποσό ηλιακής ενέργειας και τό
πράσινο φύλλο. Τήν ικανότη-
τά νά συνθέσει οργανική ύλη
τήν έχει μόνο τό φυτικό βα-
σίλειο. Αντίθετα, τό ζωικό
βασίλειο είναι διπλοπράσινο.
Όχι μόνο χρησιμοποιεί τά σάκ-
χαρα πού συνθέτουν τά φυτά,
αλλά τά «καιο» χάρη στό οξυ-
γόνο πού απελευθερώθηκε α-
πό τά ίδια τά φυτά.

Άν κάποια στιγμή εξαφανι-
ζόταν τό πράσινο από τή γή,
τό ζώα και ο άνθρωπος θά πέ-
θαιναν από ασφυξία και πείνα.
Τά φυτά όμως θά επιζούσαν,
και άν ακόμη εξαφανίζονταν ό-
λα τά ζώα από τόν πλανήτη.
Ο άνθρωπος πού περπατάει
και τό ζώο πού κινείται, κατα-
ναλώνουν ενέργεια τήν οποία
βρίσκουν συσσωρευμένη στήν
οργανική ουσία, πού τρώνε
και δέν είναι τίποτε άλλο παρά
ένώσεις C,O,H και πού σχημα-

τιζονται, όπως είπαμε παραπά-
νω, μέ φωτοσύνθεση.

ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

Επηρεάζει ευνοϊκά τή θερμο-
κρασία και ιδίως τή θερμο-
κρασία, πού στό θερμό κλίμα-
τα όπως είναι τό δικό μας
νεβαίνει σημαντικά τούς θερι-
νούς μήνες.

Τά φυτά είναι σαν αντλίες
πού απορροφούν τό νερό από
τό έδαφος και σ' ένα μεγάλο
μέρος τό εξοτμίζουν στήν ατ-
μόσφαιρα, ενώ ένα μικρό μέ-
ρος τό χρησιμοποιούν για τήν
δομή τους. Η εξάτμιση του νε-
ρού παίζει τό ρόλο ενός θερμο-
στάτη, μετριάζοντας τήν αυξο-
μείωση τής θερμοκρασίας στό
περίβάλλον.

Μετριάζει τήν ένταση τής
ηλιακής ακτινοβολίας. Όσο πε-
ρισσότερη ακτινοβολία απορ-
ροφά μιά επιφάνεια, τόσο περισ-
σότερο θερμαίνεται.

Είναι σ' όλους μας γνωστή
η ανυπόφορη κατάσταση των
τσιμεντοπυλών τούς θερινούς
μήνες.

Ελάγχει τήν ταχύτητα του
 ανέμου. Μιά δένδροφυτεμένη
περιοχή περιορίζει σημαντικά
τήν ταχύτητα του ανέμου σέ
αντίθεση μέ ένα φαλακρό το-
πίο πού η ταχύτητα του ανέ-
μου είναι μεγαλύτερη.

Ρυθμίζει τίς βροχοπτώσεις.
Η ένταση τής βροχής διακόπτε-
ται από τό φύλλωμα των δέν-
τρων και έτσι γίνεται καλύτερη
απορρόφηση του νερού τής βρο-
χής απ' ότό έδαφος. Στήν αντί-
θετη περίπτωση σχηματίζονται
ρυάκια, χείμαρροι και τό λιγο-
στό γόνιμο χώμα παρασύρεται
στή θάλασσα.

Η εξάτμιση του νερού κατά
τή λειτουργία τής αναπνοής
εμπλουτίζει τήν ατμόσφαιρα
σε υγρασία και υποβοηθεί τή
δημιουργία των νεφών και

τής βροχής.

Μετριάζει τήν ένταση των
θεορύτων λόγω τής μεγάλης επι-
φάνειας πού παρεμβάλλει φυ-
σική βλάστηση.

Τά δέντρα στό σύνολο τους
αποτελούν ένα γιγάντιο απορ-
ροφητήρα τής σκόνης και τίς
βρομιάς από τόν άέρα. Τόνοι
ολόκληροι από σκόνη μπορούν
νά συγκρατηθούν από τά φύλ-
λα σέ κάθε στρώμα εδάφους
καλυμμένο μέ φυσική βλάστη-
ση.

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΑΒΡΩΣΕΙΣ

Τά δέντρα και τά φυτά χρι-
σιμοποιούν τό έδαφος για νά
στηρίζονται, αλλά παράλληλα
οι ρίζες τους προστατεύουν τό
έδαφος από τίς διαβρώσεις.
Μπορούμε νά παρομοιάσουμε
τίς ρίζες των φυτών μέ τόν οπ-
λισμό (σιδερόπλεγμο) μέσα
στό μπετόν.

Προσφέρει προφή και κατοικία
στό ζώα και τά πουλιά.

(Συναισθηματική και αισθητι-
κή αξία για τόν άνθρωπο)

Ένας άλλος πολύτιμος ρόλος
του πρασίνου είναι η καλαι-
σθησία, η αισθητική, η ομορ-
φιά τής φύσης.

Γενικά η επίδραση του πρασί-
νου πάνω στους ανθρώπους έ-
χει ευνοϊκά αποτελέσματα σέ
κάθε στοιχείο πού συγκροτεί
τήν ηλιακή τους.

Οι σύγχρονοι άνθρωποι κα-
θώς καταπονούνται όλο και πε-
ρισσότερο από τή μηχανοποι-
μένη ζωή, ψάχνουν νά ξανα-
βρουν κοντά στή φύση τήν
ψυχική ισορροπία τους.

Η έλξη πού αισθάνονται οι
άνθρωποι για τά φυτά και τά
λουλούδια και γενικά τό πρά-
σινο και τή φύση έχει βαθιές
συναισθηματικές και αισθητικές
ρίζες.

Η συναισθηματική έλξη και
η αισθητική απόλαυση των δια-
φόρων μορφών πρασίνου δη-
μιουργούν ψυχική ευφορία και

● Συνέχεια στή σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Συνέχεια απ' ότ' η σελίδα 1 όπως γίνονταν στα προηγούμενα χρόνια, ή με την υποχρέωση όσων γειτονούν ή με οποιοδήποτε τρόπο κρίνουν κα-

τάλληλο, να καθαριστούν όλοι οι αγροτικοί όδρομοι, για την εξυπηρέτηση των ιδίων των κατοίκων κάθε χωριού.

ΓΙΑ ΤΟ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Στις 12 του Σεπτεμβρίου τελεείται στην επαρχία μας πανεπαρχιακό Μνημόσυνο για τα θύματα της Γερμανοϊταλικής κατοχής.

Η Οργανωτική Επιτροπή του Μνημοσύνου έγκαιρα έστειλε σχετικές αιτήσεις στο τηλεοπτικό δίκτυο της χώρας, τηλεόραση και ραδιόφωνο, για την κάλυψή του.

Σχετικές αιτήσεις υπέβαλε και στα περασμένα χρόνια, με η Διεύθυνση του Δικτύου κώφευε. Κι όταν το 1980 με πολλές προσπάθειες πάρθηκε ταμνία για ένα μέρος της τελετής φρόντισαν να την προβάλουν στο πρόγραμμα των 6 μ.μ.

Η ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ

Βρισκόμαστε στα τέλη Αυγούστου και σε δύο περρίπου μήνες αρχίζει η νέα παραγωγή του λαδιού. Ωστόσο η επιδότηση της προηγούμενης παραγωγής, από την ΕΟΚ και το ελληνικό δημόσιο, δεν δόθηκε ακόμη.

Τι λέει γι' αυτά τό αρμόδιο υπουργείο; Δέ θα ξεπεραστούν επιτέλους τά γρανάζια της γραφειοκρατίας που καρκινωβα-

Σέ σχετικό παράπογο γιατί δεν την παρουσίασαν σε πρόγραμμα με περισσότερη ακροαματικότητα, δόθηκε η απάντηση πως τότε προβάλλονταν μόνο σημαντικά γεγονότα!

Η θυσία 400 ανθρώπων και χιλιάδων άλλων σε όλη την Ελλάδα, για να ζούν ελεύθεροι και οι διευθύνοντες τό τηλεοπτικό δίκτυο της χώρας μας, ήταν δεύτερο θέμα!

Από τή νέα διεύθυνση της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου θα περιμένουμε φέτος παρουσίαση του μνημοσύνου αντίταξη με τή μεγάλη θυσία των νεκρών της επαρχίας μας.

τούν στή διεκπεραίωση και της πιο απλής υπόθεσης;

Οι ελαιοπαραγωγοί της επαρχίας μας περιμένουν την άμεση κινητοποίηση του κρατικού μηχανισμού, για να δοθεί διέξοδος στις τέτοιες καθυστερήσεις που και τους παραγωγούς ταλαιπωρούν και τό κύρος του κράτους εκθέτουν.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τή σελίδα 3 γαλήνη, στοιχεία που συμβάλλουν στην ψυχική και πνευματική υγεία των ανθρώπων.

Έχει υπολογιστεί και ισχύει για τον κάτοικο μιάς σύγχρονης πολιτείας ότι με κάθε κάτοικο πρέπει ν' αντιστοιχεί 100 μ2 ελεύθερος χώρος, από τό οποία 70 μ2 τουλάχιστο να καλύπτονται με πράσινο.

Είναι σ' όλους μας γνωστό τί εντύπωση προκαλεί στο μάτι του ανθρώπου ένα δάσος, ένας δεντρώνας με διάφορα στοιχεία, ένα αλούλλιο, ένας ανθόκηπος, και πόσο κουραστικό, αντιαισθητικό, μονότονο είναι ένα γυμνό τοπίο.

Ήθελα ακόμη να σας τονίσω ότι ορισμένα δέντρα και δεντροστοιχίες είναι τόσο εντυπωσιακές που πολλές φορές δίδουν μιά ξεχωριστή προσωπικότητα σε κάποια περιοχή. Παράδειγμα ο Πρίνος του Συκολόγου, οι Πλάτανοι της Βιάννου ο Πλάτανος στο Κράσι.

Άς αρχίσουμε λοιπόν μιά σταυροφορία από σήμερα για να διατηρήσουμε τό πράσινο αυτό τό λίγο που υπάρχει στον τόπο μας. Θέ μου επιτρέψετε απλώς να σας υπενθυμίσω τους βασικότερους εχθρούς που τό απειλούν.

Οι πυρκαϊές, οι λαθρούλα τομίες, οι άσκοπες εκχερσώσεις και οι κάθε λογής καταστρεπτικές επεμβάσεις του ανθρώπου στη φύση (οικοπεδοποίηση, βιομηχανοποίηση μιάς περιοχής κ.λ.π.).

Ακόμα ένα βάρβαρο έθιμο του τόπου μας, η γραφική κατά τά άλλα «Φουνάρα» που ανάβουμε σε πολλά χωριά της επαρχίας μας τό βράδυ της Ανάστασης και θυσιάζουμε πολλές φορές για στιγμιαίες απολαύσεις ακόμη και αιωνόβια δέντρα.

Ενώ όμως η διατήρηση του λιγοστού πρασίνου είναι πρωταρχικό μας καθήκον, πρέπει εξίσου να καταβάλλουμε μεγάλες προσπάθειες για την επέκταση του πρασίνου στην επαρχία μας.

Άς αρχίσουμε από τους κοι-

Οι δρόμοι της Βιάννου

Δημοσιεύουμε τό παρακάτω γράμμα που πήραμε από τόν συνεπαρχιώτη κ. Αντώνη Σπανάκη.

Αγαπητά Β.Ν.

Σας παρακαλώ φιλοξενήσατε τις σκέψεις μου για τό ζήτημα που έχει πολύ μελάνι καταναλωθεί και θα ξοδεύεται ακόμη περισσότερο μέχρι να τελειοποιηθεί τό έργο. Επισκεπτόμενος εδώ την Μακεδονία και Θράκη, όπου πριν από 60 χρόνια είχα έλθει ως στρατιώτης, εθαύμασα την τεράστια διαφορά. Τότε ήταν τουρκοχώρια, άθλια σπίτια, δρόμοι καρτιρίμια, στενοί και αδιάβατοι και τώρα παντού χωριά και πόλεις, με ωραίες πολυκατοικίες, καταστήματα, μεγάλα κέντρα, πλατείες, κλπ. Αυτό δε με ενδιαφέρει, διότι μετά τους πολέμους ήλθαν τα μηχανή-

ματα, τό μέρος πλούσιο, εργάζονται οι άνθρωποι, με λίγο κόπο κερδίζουν πολλά και γι' αυτό κάνουν πολυκατοικίες και καταστήματα. Αλλά αυτό εμένα δε με ενδιαφέρει. Εγώ πρόσεξα τους δρόμους που τους κάνει τό Κράτος που και εμείς έχουμε αυτό τό δικαίωμα. Παντού, παντού πλατείες όσο φανταστές, ευθείς και ασφαλτοστρωμένοι, και πηγαινούν πεζοί και αμάξια άνετα.

Και ο δρόμος μας, φεύγει από τό Ηράκλειο, όλο στροφές, στενός και δυσκολοδιάβατος. Αν πω για τους Κοινοτικούς της Επαρχίας, σε άθλια κατάσταση, όπως και οι ίδιοι οι Κυβερνώντες δεν τό κρύβουν. Πρό καιρού ο πρώην πρωθυπουργός κ. Ράλλης έκαμε περιόδια στην Κρήτη, στην Ιεράπετρα, Βιαννίτικη επιτροπή του έιπε να περάσει

από την Βιάννο, ο κ. Μητσότακας όμως έιπε όχι από τή Βιάννο, γιατί είναι τό δρόμος κακός. Και ασφαλώς όλοι αυτοί οι Κυβερνώντες, όταν πήγαιναν στο σχολείο και διδάσκονταν την γεωγραφία της Κρήτης, έπειδή η επαρχία μας ήταν στην άκρη του χάρτη, δεν πρόσεχαν να την μάθουν και να την ξέρουν, ώστε να την ξέρουν και σήμερα και να φροντίζουν και γι' αυτήν, όπως φροντίζουν για όλη την Ελλάδα. Τώρα δε γνωρίζουν ότι σ' όλους τους πολέμους ήταν πρόθυμοι οι Βιαννίτες, λιποτάχτη δεν παρουσίασε ποτέ η Βιάννος, θύματα πολλά, μεγάλους αξιωματικούς έδωσε η Βιάννος σε όλους τους πολέμους, στην Εθνική Αντίσταση, που ονομάστηκε ανταρτομάχη, και τό ολοκαύτωμά της έρχεται μετά τό Καλάβρυτα σχεδόν. Και τώρα με τή σκαπάνη που εργάζεται σκληρά ο Βιαννίτης με μπανάνες, θερμικήμια, πρώιμα κηπευτικά και λάδι, δίνει στην εθνική οικονομία αρκετά. Και ένα άλλο ακόμη: αν υπήρχαν δρόμοι καλοί, άνετοι, εξυπηρετικοί η παρολία της επαρχίας Βιάννου, η αμμουδιά της, τό γλυκό

λιβικό πέλαγος, ο θερμός ήλιος, τό πράσινο, τα φυσικά τοπία δεν υπάρχουν πουθενά αλλού. Και χωρίς τους τουρίστες που θα αφθονούσαν, οι ντόπιοι, Ηρακλειώτες, Αρκαλοχωριτες, Καστελλιώτες κ.ά., άμα θα ήταν ο δρόμος καλός, θα έκαναν και κέντρα και οικήματα να εξυπηρετούνται όλοι και έτσι όλοι θα παραθερίζαν και θα έκαναν τα μπάνια τους εκεί και θα απολάμβαναν.

Σας ευχαριστώ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Μ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ «ΔΙΑΒΑΤΗ»

Τό Δ.Σ. σήμερα σε έκτακτη συνεδρίασή του, για τό θάνατο του συμπατριώτη μας Δημήτρη Β. Ραπτάκη, εκλεκτού μέλους του Συλλόγου μας και ιδρυτικού μέλους αυτού, που προσέφερε γενικά μεγάλες υπηρεσίες στη Βιαννίτικη παροχία της Αθήνας.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

- 1) Να παρακολουθήσει τό Δ.Σ. τήν κηδεία του
- 2) Να καταθέσει στεφάνι
- 3) Ν' αποχαιρετήσει τό νεκρό ο Πρόεδρος
- 4) Να καταθέσει για τή μνήμη του τό ποσό των 5.000δρχ. στο Φιλόπτωχο Ταμείο αλληλοβοήθειας του «ΔΙΑΒΑΤΗ».
- 5) Να εκφράσουμε τό συλλυπητήριο στην οικογένειά του.
- 6) Να δημοσιευτεί τό παρόν ψήφισμα στον κρητικό και βιαννίτικο Τύπο.

Αθήνα 4—7—82
Τό Δ.Σ.

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Στις 5 Ιουλίου πέθανε ξαφνικά στον Πεύκο ο Γιώργος Κτιστάκης, συνταξιούχος αξιόκος Χωρικής.

Στην κηδεία του πήραν μέρος όλοι οι κάτοικοι του Πεύκου, πολλοί από τά γύρω χωριά κι από τήν Αθήνα.

Οι λεπτοί τρόποι, η ειλικρίνεια και η σοβαρότητα ήταν μερικά από τά προτερήματά του. Προτερήματα που κληρονομήθηκαν στο οικογενειακό του περιβάλλον. Εμπνευσμένοι από ότ' η ζωή του «απόστρατου» όπως του έλεγαν όλοι στο χωριό, οι συγγενείς και φίλοι του κατάθεσαν, αντί για στεφάνο στο τομείο του Δημοτικού Σχολείου Πεύκου 27.000 δρχ.

Γι' αυτό πρόσφεραν:

Η σύζυγος, τό παιδί κι εγγό για τό ποσό 17.000

Η οικογένεια Μανόλη Ι. Κτιστάκη 2.000

Η οικογένεια Παλιούρα 2.000

Η οικογένεια Παπακωνσταντίνου 2.000

Ο Δημητρίου Νάσσος 2.000

Οι Γεώργιος και Ευαγγελία Μηλιαράκη 2.000

Ο Διπλής του Σχολείου, που παράλαβε τό ποσό αυτό, ευχαρίστησε τους δωρητές για τόν υψηλό σκοπό της δωρεάς τους

την καλύτερη δολαδή των όρων διαπαιδαγωγησης των μαθητών του Σχολείου, ευχήθηκε να υπάρχουν πάντα μνητές και η μνήμη του Γιώργου Κτιστάκη να είναι αιωνία.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΑΝΔΑΛΑΚΗΣ

Διπλής Δ.Σ. Πεύκου

ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΤΗΣ ΚΝΕ

Η οργάνωση της ΚΝΕ Βιάννου πραγματοποιήσε τήν Κυριακή 22 Αυγούστου καλλιτεχνική εκδήλωση στην Άνω Βιάννο.

Πήρε μέρος πολύς κόσμος, πράγμα που δείχνει πόση ανάγκη από ψυχαγωγία έχουν οι κάτοικοι τής υπαίθρου. Κάθε προσπάθεια προς αυτή τήν κατεύθυνση είναι αξιόπινη.

Κοινοτικές εκλογές

Ορίστηκαν οι εκλογές, για τήν ανάδειξη νέων Κοινοτικών και Δημοτικών Συμβούλων, που θα γίνουν τον Οκτώβριο.

Με τό νέο νομοσχέδιο καθιερώνεται ο θεσμός των Παρέδρων, εκπροσώπων των Οικισμών κάθε κοινότητας σ' αντίστοιχα κοινοτικά συμβούλια.

Μά γι' αυτά περισσότερες λεπτομέρειες στο άλλο φύλλο των Β.Ν.

Έτσι άρχισε ουσιαστικά η προεκλογική κίνηση και η ετοιμασία για τή συγκρότηση των συνδυασμών.

Οι στήλες, εκφράζοντας τήν επιθυμία των συνεπαρχιωτών μας και εκτιμώντας τις ανάγκες του τόπου και τό αυξημένα

καθήκοντα και αρμοδιότητες που ανατίθενται στην τοπική αυτοδιοίκηση, εύχονται να θεσουν υποψηφιότητα συνεπαρχιώτες που, πέρα από τή φιλοδοξία της εκλογής τους, να είναι αποφασισμένοι για μεγάλες θυσίες χρόνου και κόπου, και να έχουν μεγάλο ενδιαφέρον για τήν προώθηση και επίλυση των προβλημάτων της Κοινότητάς τους.

Και πιο πέρα να είναι έτοιμοι και διατιθέμενοι για μιά στενή τερη συνεργασία όλων των Κοινοτήτων της επαρχίας για τήν αντιμετώπιση κοινών πανεπαρχιακών θεμάτων, που πολλά και σοβαρά είναι

'Ανακοίνωση

Η Επιτροπή Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου καλεί:

1. Όσοις θέλουν να πάρουν μέρος στον αγώνα δρόμου τήν ημέρα του μνημοσύνου να τό δηλώσουν στην κοινότητα Αμिरά ή στους γυμναστής Άννα Μαθουδάκη και Δημήτρη Ραπτάκη και Γιώργο Χατζάκη.

2. Όλες τις οικογένειες των θυμάτων της Γερμανοϊταλικής κατοχής να παραδώσουν φωτογραφίες των εκτελεσθέντων στα γραφεία της κοινότητάς τους με σημείωμα που να αναφέρει: τό όνομα, τήν ηλικία, τό επάγγελμα, τήν ημέρα και τόν τόπο τής εκτέλεσης.

Οι φωτογραφίες θα εκτεθούν σε έκθεση που η

Επιτροπή οργανώνει και θα επιστραφούν μετά τό μνημόσυνο στους κατοίκους τους.

3. Για τήν καλύτερη επιτυχία της δεξίωσης που η επιτροπή προγραμματίσει, για όσους τιμήσουν με τήν παρουσία τους τήν τέλεση του μνημοσύνου, μά και για να προσδοθεί σ' αυτήν τοπικό χρώμα, καλούνται όσες από τις οικογένειες της επαρχίας θέλουν και μπορούν να ετοιμάσουν οικιακά παρασκευάσματα αντί για κόλυβα. Τά παρασκευάσματα αυτά να τά παραδώσουν τό Σάββατο, 11 Σεπτεμβρίου στην κοινότητά τους, που θα φροντίσει να τά προωθήσει στην επιτροπή της δεξίωσης.

Δωρεές

Για τήν ενίσχυση της προσπάθειας που ξεκίνησε, ώστε να επεκταθεί τό πράσινο στην επαρχία, ο κ. Ιωάννης Φουρναράκης μάς έστειλε για να δώσου με στην αρμόδια επιτροπή 3.000 δρχ. Η επιταγή του συνοδεύονταν από γράμμα, που ανάμεσα σ' άλλα γράφε:

«Στή μνήμη των αιμνήστων διδασκάλων και καθηγητών μου Εμμ. Κονδυλάκη, Γεωργίου Κασαράκη, Κωνσταντίνου Πλατάκη, Λεωνίδα Ικόμη και Ανδρέα Βουρδουμπάκη σας στέλνω σήμερα με ταχυδρομική επιταγή 3.000 δρχ., με τή θερμή παράκληση να διατεθούν για τή δέντροφύτευση με τά γρηγορότε-

ρο αναπτυσσόμενα δέντρα του χώρου στο Σελί, όπου τό μνημείο των εκτελεσθέντων από τούς Γερμανούς.

Για τό ζήτημα αυτό είχα παρακαλέσει τούς αιμνήστους Ιωάννη Παπαϊωάννου, πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου, και τό δικηγόρο Αθηνών Μιχ. Παντουβάκη, γιατί η συγκέντρωση στην επέτειο, αλλά και οι επισκέψεις στο Ηρώο, περιλαμβάνουν και ηλικιωμένους, οι οποίοι δεν αντέχουν στη ζέστη και στην ορθοστασία, γι' αυτό χρειάζονται παγκάκια. Αλλά αυτά, όταν γίνει πρώτα η δέντροφύτευση».

ΙΩΑΝΝ. ΦΟΥΡΝΑΡΑΚΗΣ

'Ο καιρός

Με πολλές ζέστες πέρασαν ο Ιούλιος και οι περισσότερες μέρες του Αυγούστου.

Δέν έλεψαν βέβαια και τά μελέματα αλλά οποιαδήποτε ήταν λιγότερα από προηγούμενα χρόνια.

Τά λίγα σιτηρά και όσπρια, που καλλιεργούνται ακόμη στην επαρχία σοδειάστηκαν. Οι ετοιμασίες για τήν καλλιέργεια των πρώιμων κηπευτικών άρχισαν με τό καθάρισμα των περβολιών.